

DIZAYN YO'NALISHI TALABALARI KASBIY-AMALIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA TIKUV BUYUMLARI TEXNOLOGIYASI FANINING METODIK YONDASHUVLARI

Axmedov G'

Namangan davlat texnika universiteti doktoranti

Annotatsiya: *Ushbu maqolada dizayn yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarning kasbiy-amaliy kompetensiyalarini rivojlantirishda "Tikuv buyumlari texnologiyasi" fanining ahamiyati ochib berilgan. Shuningdek, mazkur fan doirasida amaliy mashg'ulotlar, loyiha asosidagi o'qitish va innovatsion texnologiyalardan foydalanishning o'quv jarayoniga integratsiyasi bo'yicha samarali metodik yondashuvlar tahlil qilingan.*

Kalit so'zlar: *dizayn yo'nalishi, tikuv buyumlari texnologiyasi, kasbiy kompetensiya, amaliy mashg'ulot, loyiha, innovatsiya, metodika.*

Аннотация: *В данной статье раскрывается значение предмета "Технология швейных изделий" для развития профессионально-практических компетенций студентов, обучающихся по направлению дизайна. Также анализируются эффективные методические подходы к интеграции практических занятий, проектного обучения и использования инновационных технологий в учебный процесс в рамках данного предмета.*

Ключевые слова: *направление дизайна, технология швейных изделий, профессиональная компетенция, практическое занятие, проект, инновация, методика.*

Abstract. *This article reveals the importance of the discipline "Sewing Technology" in the development of professional and practical competencies of students studying in the design field. Also, within the framework of this discipline, effective methodological approaches to the integration of practical training, project-based learning and the use of innovative technologies into the educational process are analyzed.*

Keywords: *design field, sewing technology, professional competence, practical training, project, innovation, methodology.*

Zamonaviy mehnat bozorining talablariga javob bera oladigan mutaxassislarni tayyorlash oliy ta'lim muassasalari oldida turgan muhim vazifalardan biridir. Dizayn yo'nalishi talabalari uchun kasbiy-amaliy kompetensiyalarni shakllantirish, ularni real ishlab chiqarish muhitiga tayyorlash bugungi kunda dolzarb masalaga aylangan. Tikuv buyumlari texnologiyasi fani esa bu jarayonda asosiy vosita sifatida xizmat qiladi. Mazkur maqolada bu fan asosida talabalarning amaliy kompetensiyalarini rivojlantirishning metodik yondashuvlari yoritiladi.

Kasbiy kompetensiya bu — talabaning o'z mutaxassisligiga oid bilim, ko'nikma va malakalar majmuasini real ishlab chiqarish jarayonida qo'llay olish layoqatidir. Amaliy

kompetensiyalar esa, ayniqsa, dizayn sohasida o'z aksini topadi: tikuv buyumlarini loyihalash, modellashtirish, konstruksiyalash, texnologik ketma-ketlikni tuzish, tikish va tayyor mahsulotni bezash kabi bosqichlar ana shunday ko'nikmalar sirasiga kiradi.

Mazkur fan talabalarni kiyim-kechak ishlab chiqarish texnologiyasi bilan tanishtiradi, kiyim elementlarini ishlab chiqish, konstruktiv andozalarni tayyorlash va ishlab chiqarishga tadbiq etish bo'yicha zarur amaliy bilimlar beradi. Shu bois bu fan faqat nazariy bilim beruvchi emas, balki amaliy ko'nikma shakllantiruvchi mashg'ulotlar asosida olib borilishi lozim.

Dizayn yo'nalishidagi o'quvchilarda kasbiy-amaliy kompetensiyalarni shakllantirish uchun quyidagi metodik yondashuvlar alohida o'rin tutadi:

1. Amaliy mashg'ulotlarga asoslangan yondashuv

Bu yondashuvda talabalar dars davomida amaliy topshiriqlarni bajaradilar. Masalan, konkret modelni tayyorlash uchun material tanlash, detallarni andozalash, yig'ish va presslash ishlari bajariladi. Har bir bosqichda o'qituvchining metodik yo'riqlari asosida o'quvchi o'z ustida ishlaydi.

2. Loyiha asosida o'qitish (Project-Based Learning)

Talabalar mustaqil yoki jamoa bo'lib, real mahsulot loyihasi ustida ishlaydi. Misol uchun, mavsumiy kiyim kolleksiyasini yaratish — material tanlashdan tortib to marketing rejasini tuzishgacha bo'lgan kompleks ishni qamrab oladi. Bu yondashuv ijodiy fikrlash, mas'uliyat va tashabbuskorlikni shakllantiradi.

3. Innovatsion texnologiyalardan foydalanish

Zamonaviy tikuvchilikda 3D-modellashtirish, raqamli andozalash, lazerli kesish texnologiyalari keng qo'llaniladi. Talabalar bu texnologiyalar bilan tanishtirilsa, ular mehnat bozorida raqobatbardosh mutaxassis bo'lib yetishadilar.

4. Refleksiya va baholash metodlari

Mashg'ulotlar yakunida o'quvchilar o'z ishlarini baholaydilar, kamchiliklarni aniqlaydilar va takliflar beradilar. Bu esa o'z-o'zini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, dizayn yo'nalishidagi talabalarda kasbiy-amaliy kompetensiyalarni rivojlantirishda "Tikuv buyumlari texnologiyasi" fani asosiy o'quv platformasi bo'lib xizmat qiladi. Bu fanni o'qitishda zamonaviy metodik yondashuvlardan foydalanish talabalarni mustaqil ishlash, amaliy masalalarni hal etish va ijodiy yondashuv asosida fikrlashga undaydi. Ayniqsa, amaliy mashg'ulotlar, loyiha asosida o'qitish, innovatsion texnologiyalar bilan tanishuv va reflektiv baholash metodlari orqali o'quv jarayoni samaradorligini oshirish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdukarimov B. "Kasbiy ta'limda amaliy mashg'ulotlar metodikasi". – Toshkent: TDPU, 2019.

2. Turg'unov D.X. "Yengil sanoat mahsulotlarini ishlab chiqarish texnologiyasi". – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.

3. Rasulov R., Xudoyberganova Z. “Pedagogik texnologiyalar”. – Toshkent: Ilm Ziyo, 2020.

4. Majidov A.X. “Dizayn sohasida kompetensiyaviy yondashuv”. – “Kasb-hunar ta’limi” jurnali, 2022, №2.